

SMRT FAŠIZMU - SVOBODO NARODU!

Slovenski **POROČEVALEC**

INFORMACIJSKI VESTNIK OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA

Leto V. št. 9.

5. aprila 1944.

Cena 2 liri.

MAŠČEVANJE PRIDE

Do kapitulaciji Italije so se Nemci predstavili Slovencem z bičem v eni, a s sladkimi vabami v drugi roki. Istočasno, ko so na Primorskem vdirali v mirne vasi, ropali in požigali, so ponujali "slovenske" župane in aprovizacijo. Pred kratkim - naši listi so o tem poročali - so v štirih - kraških vaseh požgali in deloma razstrelili 300 hiš, veliko ljudi pobili, ostale pa odpeljali neznano kam. In še z roko, ki je bila okrvavljena do komolec in čaz, so nastavili prebivalstvu novo vabo: polno aprovizacijo vsakomur proti potrdilu, da je prodal le najmanjšo količino živil kakemu trgovcu v mestu. To je bila doslej najvišja ponudba okupatorja, ki je za trenutek skril bič za hrbet. Hotel je za vsako ceno zlomiti enodušni odpor ljudstva, dobiti vsaj mezinec, da bi potem zgrabil za celo roko.

Toda Slovenci nismo od včeraj. Naš narod dobro ve, kaj se skriva za prilizovanjem sovražnika, krvava grožnja pa rodi še hujši odpor. Taktika vab in zastraševanja je posebno Primorcem dobro znana že iz dobe fašizma. Zavedajo se, da bi postali okupatorjevi hlapci v trenutku, ko bi podlegli - sladkim vabam ali biču. Kljunili bi na svetlo preteklost dveh desetletij, ko so si za cenę tolikega trpljenja ohranili čiste roke in dušo. Ostali so zvesti samim sebi in slej ko prej predani osvobodilnemu gibanju.

Ob enodušni odpornosti primorskega ljudstva, ki je za narodno svobodo pripravljeno tudi na žrtve, je okupator pobesnel. Zopet je zavihtel bič to pot kruteje kot kdaj prej. Zadnja poročila s Primorske govorijo o strahovitem nasilju nad prebivalstvom, posebno v briškem, kraškem in goriškem okrožju. Nemci in belogardisti vpadajo v vasi, lovijo in mučijo ljudi, jim iztikajo oči in jih obešajo ter zažigajo cele družine v njihovih domovih. Pripovedke o Turkih, ki smo jih slišali v mladosti, so nič v primeru s to groečno resničnostjo dvajsetega stoletja; Naš narod oživlja svojo Golgoto samo za to, ker je okranil čisto svojo narodno zavest in odklonil slepo hlapčevanje tujcu. Pa bi mogli, bi ga nemci in njihovi pomočniki najrajši do konca iztrebili v enoglasnem besu, ker ga niso mogli prevarati s sladkimi vabami in ukloniti z grožnjami. Na Primorskem so danes pokazali svoj pravi zverski obraz, kot so ga bili že prej pokazali po vsej Sloveniji, na Poljskem, v Srbiji in v Rusiji, vselej in povsod, kjer so naleteli na odpor ponosnih, svobodoljubnih narodov. Grozodejstva, ki jih danes Nemci počenajo na Primorskem in v ostali Sloveniji, so obenem tudi bes do smrti razjarjene zveri, ki v zadnjih vzdihljajih brezupno grize okoli sebe. Hudo delec, ki je zašel v zagato in ve, da je izgubljen, blazno kopiči zločin na zločin, kakor da bi hotel s tem spremeniti svojo usodo, a le podžiga upor ljudstva in množi svojo krivdo, ki pred vsem kulturnim, svobodoljubnim svetom vpije po kazni.

Pravijo: življenje je pravično. Vsak posameznik, prav tako vsak narod plača prej ali slej polno, pravično ceno za svoje zločine. Toda to pot ne bomo vdano čakali, da bi račune in hudodelstva, ki se dan za dnem godijo pred našimi očmi, v bližnji ali daljni prihodnosti urejala kaka višja pravica. Kazen za zla dejanja mora nujno pasti na glave tistih, ki so jih zagrešili. Vodilni državniki naših zaveznikov Anglije, Amerike in Sovjetske Zveze so se enodušno in nedvoumno izrazili za kaznovanje vseh vojnih zločincev. V vseh prizadetih državah se sestavljajo posebne komisije za ugotavljanje vojnih hudodelstev. Taka komisija se je s posebnim odlokom Slovenskega Narodno Osvobodilnega Sveta osnovala tudi za Slovenijo. Komisija že dela in zbira primere grozodejstev in krivic, ki so se med to vojno zgodile nad našim narodom.

Noben zločin ne bo zamolčan, nobeno ime hudodelcev ne bo ostalo neimenovano, nobena slovenska žrtev ne bo ostala pozabljena. To bo največja in najstrašotnejša obtožnica v zgodovini človeštva, debela knjiga krvi in sramote, priptava za največje sodbe, kar jih je bilo kdaj na zemeljski obli. Ta dan sodbe se z zmagovitim zaveznikom in posebno Rdečo Armado naglo približuje. Kaznovani pa ne bodo sami krivi sodniki, ki so zaukazali grozodejstva, ampak tudi njihovi krvniki in krvnikov pomagači, ki nosijo na čelu Judežev pečat. Že se dviga roka in jim piše sodbo na steno, ki ji ne bodo ubežali, četudi se skrijejo na konec sveta. Ko bo tej strašni noči zopet zasvetila zarja, bo vse svobodoljubno človeštvo ena sama družina in ne bo krova pod soncem, ki bi dal zločincem varno zavetje.

Sovražnik naj ve, da nas tudi njegova grozodejstva ne bodo uklonila. Naš narod se danes bolj kot kdaj prej zaveda, kje je njegovo mesto; v prvih vrstah svobodoljubnih narodov, ki se brez ozira na žrtve borijo za svoje pravice. Prelita kri nedolžnih kliče po maščevanju in nas stalno živi v spominja, da ne smemo popustiti v svežem boju za srečnejšo bodočnost in tedaj ko bo na razvalinah starega sveta začelo kliti novo življenje, bo tudi naš mučeni narod dobil zadoščenje za neštevilne krivice in žrtve.

Franc Bevč.

VOLITVE - naš praznik

Skoraj ni izraza s katerim bi mogli dovolj označiti tisto razpoloženje slovenskega ljudstva, za katerim prihaja danes po vsej slovenski zemlji osvobodjeni domovini na volišča. Če kdaj se ravno pri teh volitvah kaže, da se je v slovenskem človeku nekaj spremenilo. Kdor je Slovence poznal prej v njihovi ponižnosti in hlapčevstvu, ko so jih "veditelji" vse vrste varali, da bi sedaj v teh volilnih dneh spopili med nje, bi mislil, da se zgodil čudež. To ni več tisti ponižni hlapec, ki se zadovoljuje z drobtinicami, ki mu jih velikodušno dele njihovi veditelji. To je nov, prerojen človek, samozavesten borec in poln vere v prihodnost, ki jo gradi sam s puško v roki.

Ta čudež je izvršila Osvobodilna Fronta. Ona je izklesala novega slovenskega človeka, ona mu je vdahnila to samozavest, ona mu je dala v roko puško, ona je napravila iz njega borca.

Vse te vrline novega slovenskega človeka se danes jasno odražajo ob volitvah. Na volišča prihajajo žene in mladina, starci in vojščaki. Z zastavami, petjem in vriskanjem prihajajo v sprevedih, kakor bodo čez nekaj dni šli v velikonočno procesijo. Saj so to njihovi prezniki, kakor je praznik Velika noč. Tudi v teh volitvah čutijo svoje vstajenje, prerojenje. Saj so se prvič v zgodovini slovenskega naroda dvignili vsi, kmetje in delavci, meščani in šibobraženci, ter prevzemajo svojo usodo v svoje roke.

Stare ženice, ki so nekoč ob takih prilikah posedale v zapečkih in se jezila nad svojimi sinovi, ki so se podili in prepirali za politiko danes resno in slovesno prihajajo na volišča in oddajajo svoj glas. One vedo, da s tam dajejo glas za novo prihodnost, v kateri bo za njihove vnuke nastalo lepše življenje, kakor so ga imele one.

Mladina je pasla včasih zijala okoli vogalov, ko so možje volili. Danes prihaja mladina ne čelu volivcev. Ona je prva v borbi, ona je prva tu di na voliščih. Njena pesem se razlega od vasi do vasi in vabi ter navdušuje še tiste, ki stojijo ob strani v teh velikih dneh.

Nad vsem tem velikim dogajanjem po slovenski zemlji pa bedi velik lik našega ljubljene maršala Tita. V slehernem volilnem prostoru vliva z zelenjem in ovetjem okrašena njegova slika vsakemu volivcu zavest, da je to kar on s svojim glasom doprinaša k novi slovenski zgradbi. Vstaja in bo čeval Tito, in njegovi borci. Saj Tito je nova Jugoslavija in nova Jugoslavija je Tito. On je porok, da bo vse to, kar danes gradimo trdno in neuničljivo.

To navdušenje, to praznično razpoloženje svobodne domovine, ki danes voli in ustvarja svetlo prihodnost, naj se razlije po vsej slovenski zemlji. Naj misli in pesni, ki se utrinjajo po Beli krajini in po Dolenjski, po Kočevskem in Notranjskem, preludijo vsakega Slovenca in Slovenko od Trsta do Prekmurja in mu povedo, da triletna borba in vse trpljenje ni bilo zaman. Iz krvi in pogorišč vstaja nova pravičnejša Slovenija vstaja svobo

- dna, združena Slovenija v federativni, demokratični Jugoslaviji. Naj ti -
- dnevi razsvetlijo še tiste, ki še ne verujejo v to veliko prihodnost.
- Tudi tam, kjer še niste volili, na dan volitev vsi na volišča! Tudi -
- pri vas naj zavihrajo zastave, tudi pri vas naj se razlega pesem, tudi -
- pri vas naj bo to praznik!

SOVJETSKE ČETE NA KARPATIH

"Penci so se uračunali," je rekel general Mason, komentator londonskega radia. "Podcenjevali so moč Rusije, podcenjevali učinek redoljubnih sil v Jugoslaviji in Grčiji. Jugoslavija nas uči, da je odpor ljudstva na d vse učinkovit. V rokah ljudstev jugovzhodne Evrope leži odločitev, ali bo zmaga skoraj prišla."

Ali se bodo obrnile Madžarska, Romunija in Bolgarija?

Madžarska, Romunija in Bolgarija bodo odločile koliko časa bo še trajala vojna. Ali bo v tem težko pričakovanem trenutku, ko stoji rdeča armada na njihovem pragu, razbile fašistični obroč in bodo ti trije desedanjí nemški sateliti prestopili v tabor protihitlerjeve zveze, ali pa bodo kot finska zaigrali svoje zadnjo možnost in zato delili pogin s svojim poraženim gospodarjem?

NEMČIJA SE KRČEVITO PRIKLEPA NA ROMUNIJO

Rdeča armada prodira v Romunijo, dežele pa je zasedla nemška vojska, ki bo na vsak način s pomočjo romunske vlade skušala braniti položaje na prutu in ob seretu ali pa celo na Donavi sami. Romunija je v divjem strahu. Stari diplomat princ Stirbey je že davno preko Carigrada odpotoval v Kairo na posvetovanje z zavezniki. Moskovski radio pa poroča o pomankanju sodelovanja med nemško in romunsko vojsko.

MADŽARSKA SE UPIRA

Bejstva govore, da je kljub silnemu pritisku Nemčije na Madžarskem vedno več ljudi, ki se hočejo rešiti fašističnih spon, ki čutijo osvobo - dilni veter, ki veje s Karpatov, kjer stoji rdeča armada. Kljub temu da - jo je okupirala nemška vojska, kljub temu da gestapo v množinah zapira - madžare, čujemo, da sta se uprli dve veliki posadki severovzhodno od Bu - dimpešte, da je poveljnik prve transsilvanske armade, general Nagy dal svo - jim četam povelje, naj se Nemcem upro. Odpor proti Hitlerju je zajel celo Madžarsko in popolnoma esamil fašistično kliko z imređijem na čelu. Trije vodilni listi so bili zaprti. Iz tega stanja na Madžarskem je samo en iz - hod: množičen izbruh odpora.

BOLGARSKI QUISLINGI ROMAJO V BERCHTESGADEN

Predsednik bolgarskega namestniškega sveta princ Kiril, njegov član - filov in ministrski predsednik Božilov so bili poklicani k Hitlerju v Ber - chtesgaden. Zapadni zavezniki s silovitimi napadi na Sofijo rušijo moč - bolgarske reakcionarne klike. Sovjetski poslanik Lavrentjev je pred odho - dom v Moskvo poslal bolgarski vladi noto, da bo Sovjetska zveza imela vsa - ko uporabo bolgarskih čet v pomoč Nemčiji za sovražno dejanje. Množično - streljanje talcev v Rlovdivu je najboljši znak pravega stanja v državi.

MOSKVA SVARI SATELITE

Svareč je ton moskovskega radia, ko govori satelitom: Pogodki na Madžarskem kažejo, da imajo nemški sateliti veliko manj časa na razpolago, - kot je bilo videti prej. Ti podrepaniki so danes v nevarnosti, da se njihove dežele spremenijo v bojišča in da zgube zadnje ostanke svoje narodne neodvisnosti. Ta nevarnost jim preti od Nemčije. Danes ni časa za dolgotrajne

no mešetarjenje. Nemci ne razpolagajo več z zadostnimi vojaškimi silami, da bi mogli potlačiti odpor katere koli države, ki je trdno odločena, da se ji postavi v bran.

TITOVA JUGO SLAVIJA - SREDIŠČE BALKANA

Središče Balkana je Titova Jugoslavija, v kateri so ljudske sile naj močnejše, tako močne, da privlačujejo tudi vse sosede. "dejstvo, da se Titova gibanje širi v Bolgarijo je največje poročstvo, da bodo v tem delu - Evrope ras zavladale demokratične sile," pravi angleški novinar Brailsford.

Ercoli v Italiji

Vse nas globoko zanima, kako se bo razvila naša sosedna Italija, kakšne sile bodo v njej zmagale. Izgleda, da bo v kratkem storjen velik korak naprej v razvoju notranje - političnega položaja v Italiji.

V Italijo je prispel Ercoli, eden najvidnejših članov KPI. Po konferencah z demokratičnimi elementi je podal izjave, v kateri je predlagal - vsem strankam opozicije, naj ne vztrajajo v svoji zahtevi, da odstopi Viktor Emanuel, temveč naj gledajo, da se sestavi vlada vseh strank na čimširši podlagi. "Usoda italijanskih delavcev, kmetov, inteligence in dejansko usoda usoda vsega naroda sploh je odvisna od izida vojne in sodelovanja naše dežele v njej. V ta namen mora biti vsa Italija združena. Italija ni morejo braniti življenjske interese svoje dežele samo z razširjenjem in okrepljeno enotnostjo vseh tistik, ki so neglede na politične tendence - pripravljeni boriti se proti osvajalcu."

Obenem javlja radio, da sovjetska, britanska in ameriška vlada želijo, da bi Badoljeva vlada znatno razširila svojo podlago, da bi predstavljala vse demokratične politične skupine v Italiji in ne bi bila samo nekak direktorij. Vse tri zavezniška vlade se strinjajo stem, naj italijanski narod sam odloči o obliki režima.

Z razširjenjem Badoljeve vlade se bodo antifašistične stranke v Italiji iz dosedanjih opazovalcev izpramenile v odlične činitelje v notranji politiki.

Naša divizija na Štajerskem

Štampetov most, Vel. Lašče, Orahovo, Kočevje in še veliko drugih imen je danes neločljivo povezanih z našo XIV. divizijo, Tomšičevo, Šercerjevo in Bračičevo brigado. Same svetle zmage te divizije hrabrih borcev! - Danes so ti borci na Štajerskem in mi vemo, da bodo kmalu s svojimi zmagami v zgodovini zapisali prav tako imena naših štajerskih krajev in mest. - Saj so že na poti po štajerski izvojevali celo vrsto junaških borb, ki jih moramo uvrstiti med najsvetlejša dejanja naših partizanov.

Ko je naša divizija stopila na štajersko so Nemci hoteli pokazati, - da smo stopili v raj, na njihovo zemljo. Pričele so se borbe, silovita - ofenziva, ki je trajala skoro tri tedne. Borbe so bile težke in utrudljive, ker so se vršile v snegu in mrazu, podnevi in ponoči, po dolinah in po gorah. Naši fantje so pokazali čudovito, da, neverjetno vzdržljivost.

Potem ko so naše edinice uničile premočevnik v Senovem, nas je hotel sovražnik uničiti. Zbral je 20.000 mož in nas skušal dan za dnem zajeti v obroč in v njem zdrobiti. Naše edinice so se pretolkle skozi vse obroče. Te obroče so delali Nemci vsak dan od Laškega pa do Koroške. Nismo smeli dopustiti, da bi obroče stisnili, ampak smo se večinoma hitro prebijali - skozi še široke obroče zased. Zato smo se morali premikati vsak dan, vsako noč, v neprestanih borbah. La tako smo sovražnika prehiteli. Nekajkrat se je obroč stisnil ne nekaj kilometrov. Zaradi naše spretnosti je moral sovražnik vedno znova prevažati in prenašati svoje oddelke. Delal je nove obroče namesto tistih, iz katerih so se naše edinice prebile in ušle.

bil je pravi peklenški lov. Hotel nas je izmačiti, izčrpati, odtrgati od dolin; vasi in kmetij ter nas izriniti v visoke hribe brez hrane. Če bi nas tako izčrpal v hladu, naspečnosti, borbah in snegu, bi udaril po nas s vsem svojim orožjem in nas uničil. Naša glavna naloga je bila torej predvsem ta, da se izognemo vsem tem nameram. To se nam je v glavnem tudi posrečilo.

Kot široka brazda je ostala za našo divizijo pot skozi Štajersko: — ljudstvo se je daleč okoli nje razgibalo, zrastle sta mu pogum in upanje na svobodo, obenem pa je tudi spoznal, da je edino naša Narodno osvobodilna vojska tista sila, s katero se bomo mogli rešiti. V nas je videlo pravo narodno slovensko vojsko, rešiteljico, čeprav v mnogih krajih ljudje še niso imeli pojma o slovenskem narodno osvobodilnem gibanju, o naši vojski in o njenih zmagah. Ko smo prišli do prve vasi, so nam kmetje vsi srečni dopovedovali: "Včeraj smo pokopali svojega nemškutarskega zuna, ki je padel v boju proti vam." V drugi vasi so zopet pokopali blok — tاجرja, v tretji navadnega vermana itd. Hitlerjevece imajo naši Štajerci že v splošnem za svoje smrtne sovražnike. V najbolj zapuščenih vasi na Koroškem, kjer berejo le hitlerjevskega "Štajerskega gospodarja", nam je dejal kmet: "Nimajo nas za ljudi, ampak za živali. Nobenih pravil nimamo če bi Hitler zmagal bi mi ostali sužnji!" podobno so nam pravili po vsej naši poti.

Poznamljivo je, da so Nemci in domači izdajalci vrgli z vsemi silami na našo divizijo ter jo hoteli uničiti ali vsaj izriniti iz Štajerske. — Poznamljivo je tudi, da je ofenzivo vodil sam Steindl, poveljnik štajerskih vermanov. A uspelo jim ni ne prvo ne drugo, pač pa so odnehali od borbe s težkimi izgubami. Saj so imeli najmanj 500 mrtvih in čez 1.000 ranjenih in izginulih. Izgubili so štiri lahke tanke, enega težkega, več kamionov veliko orožja in ostalih vojnih sredstev.

Govornik Tito je poslal diviziji pohvalo za vsa junaštva, ki jih je pokazala v tej ofenzivi.

Gene Logar

Boji okoli Idrije

V drugi polovici marca so začele edinice IX. korpusa, posebno XXXI. divizije, večjo ofenzivo proti nemškim postojankam okoli Idrije in Logatca, Hetsersdince in Godoviča. Naše edinice so Idrijo povsem blokirale. — Nemci so iz okoliških postojank skušali prodreti v blokirani prostor, a se jim ni posrečilo. Bili so zavrnjeni. V štirih dneh so imeli velike izgube na mrtvih in ranjenih kakor tudi na vojnem gradivu.

Titova Jugoslavija — vodilna sila v jugovzhodni Evropi

Operacije naše NOV zadnjih tednov vedno jasneje dokazujejo sleherne mu bistremu človeku, da se del splošne zavezniške ofenzive proti Nemčiji. Močna borba jugoslovanskih narodov proti hitlerizmu s svojim vzgledom nujno priteguje nase vse protihitlerjevske sile, ki se vedno bolj prebujajo, organizirajo in stopajo v borbo za osvoboditev izpod nemškega nasilja na balkanu in v ostalih sosednjih deželah. Borba vseh teh narodov se zdava in postaja eno z našo borbo in našo NOV s svojimi triletnimi izkušnjami postaja vodilna sila v tej široki protihitlerjevski zvezi zaslužnje njih narodov balkana in Srednje Evrope.

Najbolj izstopajoče mesto v nemškem vojnem stroju se danes v Jugoslaviji — prometno zveze, ki vežejo italjanski in vzhodno fronto ter osrčja rajha — z zaledjem reči front, z balkanom. zato se razvija v vsej jugoslaviji bitka za te nemške živce. Predvsem velja to za proge Trst — Ljubljana, Zidani — most — Zagreb — Beograd z odcepom v Bolgarijo in Grčijo preko Niša ter v Rumunijo preko Pančeva.

V zavarovanje proge Zagreb — Beograd so pred petnajstimi dnevi pričeli Nemci skupno z ustaši, četniki in nedičevci dobro pripravljeno ofenzivo na osvojejeno ozemlje v vzhodni Bosni. Osnovno oporišče tem toparskim

boljam je tvoril trikot Brčko-Tuzla-Bjelina. S tanki so hoteli predvsem zavarovati ceste in potem z njih prenesti svoja prodiranja v notranjost.

Edinice naše XXXVII. in XVI. divizije so že v osnovi ta nemški manever preprečile. Z neprestanimi napadi, katerih srditost se kaže po tem, da so nekateri položaji prehajali večkrat iz rok v roke, so takoj zmešali Nemcem njihove načrte. Po petnajstdnevnih borbah so Nemci morali pričeti s prenešanjem svojih čet in z dovažanjem novih ojačenj. Naše edinice so nato na več odsekih prevzele iniciativo v svoje roke. Srđiti boji še trajajo.

Padi istih razlogov hočejo Nemci za vsako ceno ustaviti prodiranje naših brigad v Srbijo in preprečiti njihovo prisotnost na progi Beograd - Niš-Sofija. Vse razpoložljive sile, zlasti pa mihajlovičevsko-nedičevsko-izhal in Bolgare mečejo v boj proti brigadam, ki so preko Brni in Jima dospеле do Užica, Jablanice in Toplice.

Ob progah od Trsta do Maribora, v Slavoniji, Sremu in Vojvodini se vrše težke borbe. Naše edinice naprestano minirajo in rušijo proge, ki so polne nemških vojaških transportov proti vzhodu. V zadnjem času je bilo iztirjenih več vlakov, ki so peljali vojake in material na madžarsko, ter je bilo uničenih zlasti mnogo tankov. Uničevanje prometnih zvez v Jugoslaviji in ob tem času ima svoj veliki pomen v tem, da preprečuje, oziroma zavira zbiranje nemških sil v madžarski nižini in v Romuniji, kjer naj bi po Hitlerjevih načrtih zaustavile prodiranje sovjetskih sil. Delovanje naše NOV nujno mora vplivati na vse svobodoljubne sile pri naših sosedih.

Zaradi teh operacij postaja NOV steber vseh protihitlerjevskih sil na Balkanu in v ostalih sosednjih deželah ter se njene operacije zlivajo z operacijami vseh teh sil. Dejstva, ki so pred nami nam to dokazujejo.

Po poročilih se v južni madžarski vršijo borbe med madžari in nemški mi okupatorji. V sami Romuniji vre. Še bolj bo zavrelo sedaj, ko je Rdeča Armada prekorčila Prut in prenesla svojo borbo proti hitlerjevcem na sama romunska tla. Čisto razumljivo je, da so se te protihitlerjevske sile v Romuniji in na madžarskem takoj povezale z NOV in POJ. V vrhovni štab so prišli madžarski in romunski oficirji ter se dogovarjali o sodelovanju pa obstoje med albanskimi partizani in našo NOV najtesnejše vezi, je bilo že večkrat poudarjeno. O sodelovanju pričajo skupne akcije v Črni gori Albaniji in Makedoniji.

Grški partizani so od vsega začetka držali stike z našo NOV. Prav pred kratkim pa jih je maršal Tito pozval na najtesnejše sodelovanje. V tej smeri je bil, po londonskih poročilih, že dosežen popoln sporazum.

Bolgarske partizane in bolgarski narod sploh pozivajo bolgarski emigranti po londonskem radiu, naj se naslonijo in priključijo NOV in POJ.

Preko Primorske in Koroške vzpostavljajo slovenske brigade stik z italjanskimi partizani in avstrijskim protihitlerjevim gibanjem. Naš priški-beneški odred je prodrl do samega Vidma (Udine) in uničile letališče Belvedere. To dejanje najjasneje dokazuje, kako daleč sega vplivno poldrožje našega osvobodilnega gibanja. Italjansko ljudstvo spoznava borbo NOV na domačem ozemlju in njeni vzgledi ga dvigajo k borbi proti istemu sovražniku.

Vsa ta dejstva nam kažejo, da NOV jugoslavije z maršalom Titom na čelu vedno bolj postaja tisto središče in tista vez, ki vsa protihitlerjevska gibanja na Balkanu in Podonavju veže v celoto, jim daje vzglede in po budo. Še bolj bo prišlo to do izraza v bližnji bodočnosti, ko se bodo s prodiranjem Rdeče Armade v ta del Evrope po teh deželah dvigale nove in nove množice borcev proti hitlerjevskemu nasilju. V NOV bodo našle najtrdnejšo oporo.

P. R.

MLADINA, ZVOLITVANI SI POLAGAJTE TEMELJE -
LEPŠE PRIHODNOSTI!
VOLITE KANDIDATE OF!

ZADNJI HITLERJEV MAREC

Gospod Hitler je hotel biti v svojih dejanjih zelo skrivnosten. Sam je zapisal v svoji knjigi "Mein Kampf" in si postavil kot vodilo pri u - stvarjanju nemškega gospodarstva: "Udaril bom kot blisk v jasni noči." - slučaj ali Hitlerjevo praznoverje je hotelo, da so se tisti bliski pona - vljali ob določenih časih. Zato je ves svet ob določenih časih nestrpno - pričakoval, kaj bo ukrenil car tretjega rajha.

Tak firerjev čas je marec.

Prav meseca marca je firer vedno udarjal in požiral državo za drža - vo. Marca 1938 je padla Avstrija, marca 1939 češkoslovaška in pričeli so se zbirati temni oblaki nad Poljsko. Marca 1940 se je sestal z Musolini - jem na Brennerju in s tem nakazal sledečo nevihte na zapadu. Marca 1941 - je vkorakal v Bolgarijo in nato je sledil napad na Jugoslavijo.

Frici, ki so v svoji omejenosti in zaslepljenosti pričeli gledati v svojem firerju boga, so tudi postali praznoverni. Ko se je približeval - kakšen marec, so se pričele plavolase Grete in plavolasi Frici s hrepene njem ozirati po deželi, ki jo je njihov firer vzal na piko in so jo kri - čači vseh kalibrov, od malega Göbbelsa do renčečega Göringa pričeli obde lovati. "Barbare je treba uničiti, naše zaslužnjene brate odrešiti, naš - življenski prostor razširiti!" je dnevno grmelo iz zvočnikov in polnilo - glave naidebudnim hčeram in sinovom "izvoljenega ljudstva". Panditi vseh - odtenkov, zbrani v SS in SA, so že sanjali o novih ropih, o lepem pohi - štvu, ki ga bodo poslali domov svojim dragim, o maslu in klobasah, ki so se jim morali odreči, da so delali topove. Kuharice in šivilje, natakari ce in pocestnice so se pripravljale, da takoj odrinejo za svojimi zmago - vitimi frici in prično s "kultiviranjem barbarov".

Da, to so bili marci, firerjevi meseci! Fanfare so vsak dan oznanja le "sondermeldung". Zvočniki so venomer tuliki lajajoče marše. V rajh so se vračali polni vlaki naropanega blaga in Frici so pisarili pozdrave - iz sončne Grčije, pošiljali ljubicam rožno olje iz Bolgarije in papirici - rano slamino iz Madžarske, se slikali na Akropolu in pod slavolokom zma - ge v Parizu ter zmagoslavno zrlu v svet.

Ni čudno se je od vsega tega zavrtelo v glavi samežu firerju. Nena - doma ni hotel več čakati marca. Kar sredi vročega poletja se je pognal - nad Rusijo. Takrat je iz previdnosti poklical na pomoč Boga, ker junij, - se je zavedal, vendarle ni njegov mesec.

Frici in Grete so preplavili Ukrajino in se zaganjali proti Lenin - gradu in Moskvi, kjer so hoteli prezimiti in se vendar že najesti belega kruha. A jekleni udarci rdeče Armade in ruska zima so ohladili njihove - vročične možgane. Frici in Grete so osupnili in niso mogli verjeti. Toda tolažila jih je misel na prehajajoči marec. Takrat bo Firer zopet udaril tedaj bo zopet pomlad. Res so se še enkrat zagnali proti vzhodu in svojim doma že obljubili darove s Kavkaza in Urala. Tedaj je prišlo tisto, kar - greni njihove sanje. Prišel je Stalingrad. Ni bilo maršev in fanfar, ni - bilo kruha in klobas, konjska mrhovina je postala zelo upoštavana jed - sladkosnednih fricev. In od tedaj je šlo nezadržno navzdol in nazaj. Po - vsod, v Rusiji in v Afriki je "bežati kakor blisk" postalo nove vodilo - firerja in njegovih SS-oddelkov.

Sedaj je zopet marec, marec leta 1944. Nekoč je bil to firerjev mar - rec. Letos Frici in Grete zama pričačujejo bliska z jasnega neba. Mesto tega padajo štiritske bombe...

Tam na vzhodu pa beži vse. Bežijo strumni gnedarji, bežijo gesta - povci, bežijo kuharice in šivilje. S seboj ne vozijo več pohištva in klo - bas, bežijo, da rešijo vsaj glavo. Toda tudi te bodo kmalu poceni.

Marec, nekoč mesec firerjevih zmagoviti, udarcev, se je izpramenil - v mesec katastrofe tretjega rajha.

Radko Polič.

DOKUMENTI

OBJAVE KOMISIJE ZA UGOTOVITEV ZLOČINOV OKUPATORJEV IN NJIHOVIM POMAGAČEV;

Komisija za ugotovitev zločinov okupatorjev in njihovih pomagačev se je v zadnjem času nova poročila in dokazi o nadaljnjih grozodejstvih nemških okupatorjev in z njimi povezanih mihajlovičevskih švabobrancev na okupiranem ozemlju Slovenije, zlasti v okolici Ljubljane.

Od 6. januarja do 9. februarja so bili po uradnih nemških razglasih ustreljeni kot **neuški** talci moški iz raznih poklicev, in to enkrat petdeset, enkrat štirideset, trikrat po trideset, in enkrat petindvajset hkrati, skupno 205 oseb. Usmrtilen je javno razglasil **R o s e n e r**, SS-Gruppenführer in policijski generalni poročnik.

Število od podivjane nemško-švabobranske soldateske pobitih žrtev, mirnih izobražencev, delavcev in kmetov, v zadnjem času pa znaša znatno več.

V cerkvi sv. Urha pri Dobrunjah je nemško-švabobranski oddelek pod vodstvom milana Kadunca ustrelil v zadnjih treh mesecih 31 nedolžnih žrtev. Znani švabobranski okrutnik Frakelj, z ilegalnim imenom Skalar, je dal postreliti in deloma sam postreljal konec novembra 1943. v Kozlarjevi goščavi ob Ljubljani, v kateri se stalno degajajo še druge strahote, 18 ljudi iz črne vasi in iz izanske ceste.

Isti zločinec je dne 27. januarja 1944. s svojo tolpo, kateri se pri padalšč med drugimi neki **P o ž a r** iz Strahomerja in neki **O b l a k** in **A n ž e l j e** iz Vrocljenja, odpeljali iz vasi Vrocljenje pri Ljubljani 1 moškega in 10 žensk, iz Tomišlja pa 3 ženske, jih pretepal in nasrameval, jim odklonil obhajilo, nato pa so jih štirje švabobrancji ob zidu gradu Lisičje pri Škofljici z mitraljezem pokosili, ena žrtev, ki ni bila smrtno zadeta je pobegnila in podala svoje grozno doživetje o tem nočnem pokolju na zapisnik. Med umorjenimi je tudi neka mati z osmimi nedoraslimi otroki.

Pri D. M. v Polju so nemške-švabobranske drhali pod vodstvom komandantov **C e f i n a**, **M l i n a r j a**, nadp. **B l i n o v a**, por. **P o l i č i a** in **H e l e z a j n a** pobile mnogo ljudi. Ob gozdu pri sv. Urhu in ob Savi je naš 60 grobov z ustreljenimi trupli brez krst. Mnogi ljudi še pogrebajo. Glasovatelje teh pobejev sta župnik Janez **K e t t e** in kaplan **L a m o v š o k** iz D. M. v Polju.

Dne 9. feb. 1944. je Sava naplavila dve ženski in eno moško truplo. Pokaj dni pozneje so našli na Kočeljevem 1 moško truplo. Iz Ljubljane so v istem času potegnili dve trupli. Dne 15. februarja 1944. so našli na polju ob Savi dve ženski trupli. Vse te žrtve so bile ustreljene v tilnik ena je imela razparan trebuh, druga zevajočo rano na glavi.

Nadaljuje se množično zapiranje ljudi zaradi simpatij za narodno osvobodilno gibanje. Jetnike v zaporih policije v Ljubljani, katere šef je dr. Lovro **H a o i n**, mučijo na nečloveški način, zlasti neki mladiči **K r i v i o**, **L o h**, **Z u p a n č i o**, **U r a n i o**, brata **K o b i**, brata **A d a m i o**, **R o b i o F r a n o**, **P a j k**, **K o r i t n i k**, **S r e o**, **K e R u s**, **M e n a r d**, **P o r a n t o n**; med mladimi zaprtimi dekletki se izživljata zlasti švabobranca **K o b i** in **R a f a e l H u m e r**.

Za vse te zločine odgovarjajo razen gori imenovanih tudi vsi tisti, ki so se jih udeležili posredno ali neposredno, ali ki so jih nasnovali. Odgovorna pa sta za nekaznovano početje teh strahotnih grozodejstev predvsem koroški Gauleiter **R e i n e r** in Leon **R u p r i k**, divizijski general jugoslovanske vojske, bivši italijanski župan v Ljubljani in sedanji nemški prezident Ljubljanske pokrajine ter vrhovni poveljnik mihajlovičevskih slovenskih švabobrancev. Ta Rupnik je dal svojim tolpom tudi navodila o pobijanju terencev OF.

Vsi ti ljudje so vpisani v spisek zločincev in bodo zasledovani s pomočjo zaveznikov do zadnjega kotička sveta in za svoja nečloveška grozodejstva težko kaznovani.

Predsednik dr. Laško Snuderl.

AKCIJE XVIII. DIVIZIJE

Na glavni progi Ljubljana-Bakek so napadle edinice XVIII. divizije - nemško postojanko Preserje. Zavzele so železniško postajo in porušile vse bunkerje in branike. Nemci iz okoliških postojank so prišli na pomoč. Naj močnejša je bila ona iz Notranjskih goric. Z borovniške strani je prišel celo oklopni vlak, ki se mu naši borci uničili 1 vagon in jih več poškodovali, tako, da se je moral umakniti. Nemci so imeli v vseh teh bojih okoli 50 mrtvih in ranjenih.

Nekaj dni kasneje 18. III. so edinice napadle nemško postojanko v Podpeču, kjer so zopet imeli Nemci več mrtvih in ranjenih, in v Črni vasi - na Barju, kjer so Nemcem pomagali tudi Rupnikovi švabokraneci. Oboji so imeli težke izgube. V prav tistih dneh so iste edinice porušile na več mestih glavno progo med Postojno in Bakoem.

Velik del svojih akcij so edinice XVIII. divizije posvetile rušenju železnice, zlasti pa zaviranju prometa nemškim kolonom med Kočevjem in Ljubljano. Najtežje udarce so naše edinice zadale sovražniku pri Zlebiču, Račinici in stari cerkvi. V noči od 17. na 18. marec so obstreljevale naše edinice nemško postojanko v Ribnici. S težkimi minometi so ji povzročile občutne izgube. Taki napadi na nemško postojanko so se v naslednjih dneh ponovili.

Po slovenski zemlji

BELA KRAJINA

Ko si narod postavlja oblast.

Majhna soba. V enem kotu je miza, za katero sede člani volilne komisije, v drugem volilna mizica, pred njo velika črna tabla z imeni vseh - kandidatov. Na steni visita v zelerju slika maršala Stalina in maršala - Gita, ob straneh sta slovenski zastavi.

Takšno je volišče v tej vasi med vinogradi, kjer je črna debla in s - kremen, trpljenja polno življenje.

Ura je osem. Prvi volivec prihaja. Žena slovenska žena opravlja pr - vič v zgodovini slovensko politično dejanje in zavestno prevzema nase vse dolžnosti, izvirajoče iz njega. Tahno pregleduje imena na volilnem listu izbira, črta. Petem list pregane in ga spusti v skrinjico.

Drugi za drugim prihajajo možje, volilci, žene, dekleta. Sedajo za mizo, prebirajo, črtajo. Predsednik volivne komisije znova in znova razla - ga in poučuje. Na volilnem imeniku se gostijo črte.

Vstopi mož, partizan. Slučajno je doma. Morda je že mesec in mesec nosil v sebi željo, da bi preživel vsaj dan, dva ob ženi in otrocih. V - borbi in naporih prekaljen in preizkušen izbira zdaj ljudi, katerim bo v njegovi odsotnosti zaupana skrb za njegovo družino.

Uchote se spomni vojaka iz bivše jugoslovanske vojske, ki mu je bilo skoraj prepovedano misliti. Bil je le avtomat, ki je izvrševal povelja.

Pred nami sedi sedemdesetletna ženica. Njen obraz je preoran s šte - timi brazdami, a njene kratnje in koraki razodevajo, da je še vsa v živ - ljenju, ki ji neda še počivati, ampak jo sleherni dan žene v nove skerbi - in delo. Spokojno zre skozi očala na navzoče in z gorevostjo, ki je šlo - vek ne more prav pojmiti, se poslužuje pravice, katero ji je prinesel nov čas: delo oblast.

V sobi vlada napetost. Čutimo, da se sedaj nast že rokuje z bodočno - stjo. Ta stara mamica nas potrjuje v tem prepričanju. V njej ni nič neza - upanja. Ona ve in vidi, da so zdrave, mlade slovenske sile strnile v eni - sami želji: da bi bilo slovenskemu človeku lepše živeti. Ko bo prilezla - nazaj v svojo bajtico med trtjem, bo morda vzela v roke rožni venec in ti ho prosila Boga, da nakloni vso srečo mladim ljudem, ki jemljejo nase to - liksne žrtve.

Vrsta se trga, volitve se bližajo koncu. Še nekaj časa in soba napol nijo volivci, da prisostujejo štetju glasov. Ni to izraz nezaupanja, je -

to le živo zanimanje, ki vež se v eno: tiste, ki de lo, in tiste, ki delo uravnavajo.

Nekdaj bi se to dejanje pravilo za zaprtimi vrati, pred katerimi bi stal žandar. Kandidati in vodje raznih političnih strank bi se zresli od razburjenja. Danes je vse to drugače. Splošne koristi stoje v ospredju zato je tudi zanimanje splošno, zato tudi v kraju ni niti enega samega človeka, ki se nebi bil poslužil volivne pravice. In to brez avtomobilov, brez podkupovanja. Zato ni čudno, da se samo od sebe ob razglasu volitev utrga iz grl slovenska himna.

Kdaj se je v stari Jugoslaviji volilo tako?

Iz belokrajnskega volivnega vestnika.

VAS HRAST VOLI

Komu ni poznana naša vas? Mnogo ljudi je potevalo skozi njo, saj leži ob beli državni cesti. Toda če danes truden popotnik prikoraka po cesti, začudeno obstane nad strašnim prizorom, ki se mu nudi. Prej tako prijazna vas, ena najlepših v suhorskem okraju, danes ni samo žalostno pogorišče, ampak je vsa porušena do tal, da se ne pozna, kje so naši domovi, ne pozna se, kje je stal kamen na kamnu. To je delo stokrat prokletih fašistov.

In danes se vrše v naši vasi volitve. V vasi? Ne! Vrše se v edini hiši, ki pa je bila tudi zažgana a ni zgorala. Sem prihaja narod, starčki, žene, mladina od vseh strani, iz bližnje okolice, iz bližnjih vasi, preko žalostnih razvalin, preko katerih se belijo kosti zgorele živine, na volišče, da si s silno vero v lepšo bodočnost volijo svojo lastno oblast. Neopaziš žalosti na obrazih prisotnih: volitev se udeležujejo z vso resnobo zaveda se, da si bodo le z resnim delom za skupnost zgradili na razvalinah ne samo domove, nego tudi svojim potomcem lepšo, srečnejšo bodočnost.

Tovariši in tovarišice iz Hrastja, strnimo vse svoje sile, bodimo složni, kot smo ~~zres~~ složni in edini, kajti le v slogi je moč in le složni si zgradimo na razvalinah pogorišča svoj novi, lepši dom!

Vi pa tovariši in tovarišice iz vasi, ki niso še volile, strnite svoje sile, vsi do zadnjega na volišče; sodelujte pri zgraditvi naše skupne domovine Jugoslavije!

Prebivalci Hrasta.

Op. ur. Vsa vas razen ene na pol porušene bajte je v razvalinah. Ljudje stenujejo po okoliških vaseh. ~~Il l j a u b t e m u s o z a h t e v a l i d a s e z a H r a s t v o l i p o s e b e n o d k o r !~~

Z BARJA

Dne 16. marca se je pokazal nad barjanskim poljem nemški lovec, ki je divje krožil nad Igom, a se je nenadoma moral spustiti na tla sredi Barja. Z jurišem smo obkolili letalo in ujeli pilota živega. Tedaj je opazovalec javil, da grede beli iz Rije Gorice. Hitro smo zavzeli položaje in spustili bele do letala, ki so ga oblizovali zadnji plamenčki. Nenadoma so se oglasile naše mavzarice in nagnale bele nazaj v škofljico in Rije Gorico.

Tako nam gre z dneva v dan, toda vedno smo pripravljeni borbo sprejeti. Pred enim mesecem smo pognali 250 belih iz Iške vasi v trenutku, ko so se pripravljali na odhod iz vasi z napornim blagom in devetimi mladimi dekleti, ki so jih nameravali ustreliti. S spretno taktiko smo pognali bele v beg, da so pustili vse na mestu, in smo rašili 8 deklet. Ujeli smo namestnika komandanta bele garde Oblaka in Udoviča, trem pa smo upihnililovredna življenja.

Oprostite pisavi, slišimo brneje avtomobilov, opazovalec javlja pramik belih. Preden bo minil dan, se bomo najbrže še malo spoprijeli. Tudi ni politični delavci, znamo rabiti karabinke in brzostrelke!

ŽIVELI TAJNE IN SVOBODNE VOLITVE!

RIEVIŠKO OKROŽJE

Iz borovniške doline

Po zlomu Italije so pribežale v našo vas belogardistične posadke z - rakitne, sv. Vida, Begunj, Bobca in drugod. Prihajali so preplašeni in po parjeni kot mokre kure. Prihajali so pod nemško zaščito in postali nemški žandarji. Ker domačinov niso mogli drugače spraviti k švabobrancem, so začeli z nasilljem.

Železniškega čuvaja t r n š k a so odvedli ponoči od žele in otrok ter ga v bližini Verda ustrelili. Pustili so ga ležati na železniški progi.

Pruga žrtev švabobranskega nasillja je bila želazniški čuvaj Anton - m a j a r o n. Trije švabobranski oficirji so ga ustrelili ponoči pri borovniškem mostu. Martvega so položili na tir, da bi ga vlak povežil. Strojevodja pa je vlak ustavil in se prepričal, da je ustreljen. Švabobranci so nameravali zločin prikriti, Borovničani pa dobro vemo, kdo so njegovi morilci! Kot tretja žrtev je padla 70 letna starka iz Zale v rakitni, ki so jo ustrelili rakitniški domobranci in jo pustili v gozdu, kot žival. Zadnji čas so začeli z aretacijami, v Ljubljano so odpeljali 32 poštenih Borovničanov, med njimi 72 letnega starca.

Za vse te zločine so osebno odgovorni razni B r a t u l i č i, P e z d i r j i, D e b e v o i, K o l m a n i, P a v l o v i č i, Urni in drugi. Zapomnite si, vi že stokrat prekleti izdajalci lastnega naroda, da je blizu dan, ko boste dajali odgovor pred narodom za vse zločine in nasillja ter preganjanja, storjena v naši dolini.

Borovničan

NOTRANJSKO OKROŽJE.

Tovariš

Sredi noči je odločno potrkalo na vrata. Srce mi je zastalo: "To so domobranci, prišli so pome!" - "Kdo je?" je plašno vpraševala moja mama. - "Le odprite! Partizan!" Kamen se mi je odvalil od srca, vendar sem, medtem ko sem odpirala, nezaupno motrila temno postavo, dokler nisem razločila rdeče zvezde na kapi. "Vstopi, tovariš", sem dejala in tisti hip živ občutila ves pomen tiste besede. Tovariš! Kdorkoli si, s Primorskega ali od Ljubljane, Belokrajne ali Savinčan, visoko šolan ali reven kmet, vse eno je. Saj ti v temi nitine razločim obraza, a vem, da si tovariš, da hočeva isto, da prihajaš kot prijatelj, kot zaščitnik, čeprav boš morda presil le, da se ogreješ pri peči. In ko sem ti dejala "tovariš", si vedel, da vstopaš v hišo, kjer lahko sedeš k peči, kakor bi sedel doma. Ta edina beseda nama je povedala vse, kar sva morala vedeti drug o drugam.

Tovariš je sedel k peči, bil je truden in premražen. Zavrela sem mleka. "Veš" sem mu rekla, "rada biti dala kaj drugega, pa nimam." - "Oh" se je zahvalil, "saj to tako dobro de, mleko in topla peč in tvoj glas." Ko je odšel, se je oglasila mama s postelje: "Zakaj si rekla da nimaš nič drugega? Saj imaš gori tisto klobaso, ki jo je bila prinesla teta." Saj res, na klobaso se pa nisem spomnila. Moja hčerka Ančica pa je nekaj v pelsnu slišala o klobasi in drugi dan nisem imela miru pred njo. Zvečer smo imele žene pri nas sestanek in smo govorile o tem, kako bi napravile za 8. marec svojim tovarišem v brigadah vsaj malo veselja s skromnimi darilci. Ančica je bila zraven. "Ančica", sem rekla "ali smem dati tiste tetino klobaso?" Dekletce se je prestrašilo. Čez nekaj časa pa je rekla: "Noter bom dala listek, da je to od Ančice za tistega tovariša."

"Tisti tovariš", kdor koli boš, vem, da boš vesel, ko prejmeš dragoceno darilo naše Ančice. Vodi, da je to arobna pučka z resnimi očmi, kakršne imaš morda tudi ti, in da zanjo in za vse take trpiš vse, kar moraš trpeti.

Anica.

**TAJNE IN SVOBODNE VOLITVE SO SADR NAŠE NARODNE OSVOBODILNE BORBE.
POJDI TE VSI NA TA JNE VOLITVE!**

Skrivačem se zapleni imovina

Področno vojaško sodišče v Ribnici je zadnje tedne obsodilo vrsto - skrivačev z zaplenbo njihove imovine. Obsojeni so bili Lovšin Anton, Češarek Ivan, Češarek Jože; Baumgarten Jurij, Kobenter Jože.; Srebotnjak Ivan, Vinčen Franc, Burger Ludvik, Petelin Jože, Petelin Andrej, Pahulje Janez, Judež Marko, Trdan Andraž, Češarek Franc, Lesar Jože, Srebotnjak Ivan, - Burger Vinčo in Petek Franc. Vsi so iz Ribnice.

Prvih petnajst se je izognilo mobilizaciji v Narodno Osvobodilno Vojsko. Razen Judeža, za katerega se ve, da se v začetku 1944 pripravljal v - Ribnico z nemško kolono in se z njo vrnil v Ljubljano, se za ostale ne ve kje so, se torej skrivači. Področno vojaško sodišče v Ribnici je prvih pet najst obsodilo na popolno zaplenbo vse premoženja in nepremičnine imovine ostale štiri pa na delno zaplenbo, ker so odšli v Ljubljano brez dovoljenja naših vojaških oblasti.

Višje narodno sodišče Narodno Osvobodilne Vojske in Partizanskih O - dredov Slovenije pod predsedstvom tov. kapitana Staneta Jerneja in članov majorja Simončiča Marka in poročnika dr. Dougana Danila spremenilo razsodbo Področnega vojaškega sodišča v Ribnici v toliko, da je obsodilo na popolno zaplenbo vse premoženje in nepremičnine imovine tudi tiste, ki so bili na prvi stopnji obsojeni le na delno zaplenbo. Višje vojaško sodišče je ugotovilo pravilno postopanje Področnega vojaškega sodišča, vendar je odmeri kazni kazni zavzelo ostrejšo stališče in ga tudi utemeljilo:

"Odmera kazni mora biti namreč taka, da ne ustreza samo pravilom prave znanosti, temveč tudi pravnemu čutu ljudstva in ljudskemu občutju pravice. Vsi obtoženci so bili v svojem kraju vidne osebnosti in imoviti ljudje, katerih moralne obveznosti do narodno osvobodilne borbe so zaradi tega neprimerno večje. Ti obtoženci pa so nasprotno s svojim ravnanjem - izpodkopavali pri svoji okolici zaupanje in vero v našo osvobodilno gibanje, v naše narodne oblasti. Prav tako so s svojim vzgledom vplivali na - slabše po značaju. Za njihovo ravnanje, za njih umik iz območja slovenske narodne oblasti na okupirano ozemlje iz protinacionalnih in protiljudskih nagibov ni nobenega opravičila: saj imamo nešteto primerov družbeno visoko stoječih osebnosti in imovitih ljudi, ki so prevzeli nase največje žrtve, da podpro narodno osvobodilno borbo. V kolikor je pri njih morebiti sodeloval strah pred vojnimi dogodki, ki jih tudi ne opravičuje, saj so imeli dovolj prilike umakniti se na osvobojeno ozemlje. Storili pa so drugače. Izbrali so si sramotno pot pobega pod zaščito najkrutejšega sovražnika, ki si je zastavil za cilj popolno uničenje slovenskega naroda. Že - samo to dejstvo opravičuje kazen zaplenbe njihove celotne imovine, ne samo one, ki je že sedaj v dosegu slovenske narodne oblasti, temveč tudi - tistega premoženja, ki ga imajo obtoženci po podatkih spisa in po znanju sodišča na neosvobojenem ozemlju. Izvršba na to imovine se bomo izvedla takoj, čim bodo to dopuščale razmere. V kolikor pa sega zločinsko udeleževanje vseh 19 obtožencev še dalje, t. j.: v kolikor sodelujejo aktivno z okupatorjem, bodo odgovarjali za te zločine posebej z ozirom na okolnost, da si je državni tožilec pridržal tozadevni kazenski progon."

Moč SZ raste tudi na vzhodu

Ne samo na zapadu, temveč tudi na vzhodu raste moč SZ. Med japonsko - in sovjetsko vlado je bil podpisan sporazum, po katerem morajo Japonci nehati izkoriščati nafto in premog na Sahalanu, ki so ga imeli po dosednji pogodbi pravico izkoriščati do 1970. To najnovejše dejanje sovjetske zveze ni samo znak rastoče sovjetske moči, ampak tudi znak vedno trdnjše sovjetsko-ameriško-angleške zveze. Sovjeti jemljejo japonski petrolej, ki ga nujno potrebuje v svoji borbi z Ameriko. Zavezniški blok postaja vsakdan trdnjši, pogoji za trajen mir po vojni so vedno večji.

M. V.

prispevek, ki ga je dala armada pod vašim vođstvom v skupnem boju vseh svobodoljubnih narodov zoper hitlerjevsko Nemčijo."

O tesno povezanosti borcev - slovanov z vsemi slovanskimi rodoljubi, kjer koli se nahajajo po svetu, priča množina brzojavk, ki jih je šlo do bil: iz Sovjetske Zveze: od češkoslovaškega poslaništva v Moskvi, od uredništev češkoslovaških in poljskih listov v Rusiji, od predsednikov Akademije znanosti SZ, Akademije znanosti Belorusije, Akademije znanosti Ukrajine, Zveze sovjetskih umetnikov, Protifašističnih komitetov znanstvenikov, sovjetskih žena, sovjetske mladine, od patriarha Moskve in vse Rusije Sergeja; iz Anglije: od češkoslovaškega odbora slovanske vzajemnosti Poljsko-slovanskega odbora enotnosti in akcije, odbora južnih Slovanov v Londonu, Karpatsko-ukrajinskega odbora v Londonu, predsedstva Slovanskega sveta in Kolegija novinarjev nove ČSR v Londonu, češkoslovaškega državnega sveta, sveta češkoslovaških žena, uredništva lista "Čehoslovak"; iz Amerike: od združenega odbora Amerikancev južnoslovanskega porekla, od oddelka kongresa države Michigan; dalje od Uruguaya, Kanade, Argentine in Avstralije, od raznih uredništev in organizacij slovanskih izseljencev. - Predstav Nacionalne begunske vlade poljske in jugoslovanske ter kralja Petar seveda ne bomo našli.

"Slovanski narodi pričakujejo z najvešjim veseljem upanje in potrpečljivost svoje ljubljene sinove, junake in vadžitelje", je dejal na shodu v otvoritvenem govoru predsednik Vseslovanskega odbora generalni poročnik - Gondurov. "Kakor hitro stopijo poljski, češkoslovaški in jugoslovanski oddelki na tla svoje domovine, bodo kakor iz junakov vitezov zrastle iz njih nove, neznanske moči. Že se dvigajo njim naproti izmučeni slovanski narodi."

Ta čas je pred vrati. Samo še trhla romunska država loči Rdečo Armado od NOV Jugoslavije. Rusi so na pragu poljskega ozemlja. Rdeča Armada - je danes komaj 50 km oddaljena od starih meja češkoslovaške Republike. In polnjujejo se besede, izrečene v pozdravu z mitinga predsedniku dr. Beneš: "Bratje češkoslovaški vojaki, ki so skupno z Rdečo Armado osvobodili stari Lijev, zdaj skupaj s svojimi bratskimi slovanskimi vojaki v Rdeči Armadi utirajo pot v Užhorod, Bratislavo in prago. Blizu je čas zmage in svobode ter osvoboditve češkoslovaške. Z mogočnimi udarci gremo naproti češkoslovaškemu rodoljubom."

Batjuška prihaja s slovanskimi divizijami od severa, velike zavezniške čete pa od druge strani in kmalu si bodo borci NOV stisnili roke z vsemi. V pozdravu, ki ga je kongres poslal ministrskemu predsedniku Churchill, je rečeno: "Trdno smo prepričani, da se bodo kmalu srečali slovanski vojaki na evropski celini in bodo stisnili roke vašim slavnim in anglijskim in ameriškim vojakom, ki se borijo zoper našega skupnega sovražnika hitlerjevsko Nemčijo, in da se bo v skupnem boju zoper nemškega napadalca še bolj utrdila zveza in prijateljstvo, ki je nastalo v dneh gorja in vojne."

Naj sklenem z besedami junaka Sovjetske Zveze kapitana Lunina, poveljnika baltiške podmornice, ki je torpedirala ladjo "Admiral Tirpitz": "Bratje Slovani! Bliža se čas vaše osvoboditve izpod jarma nemških osvajačev. V slogi Slovanov je moč. Podesetotite udarce po sovražniku povsod! - s part nemški osvjalcem, življenje in svobodo slovanskim narodom!"

Albin.

ZPAČNA BITKA

Bila je svetla marčeva nedelja. Po senčnih krajih je še ležal sneg, - drugod pa so se otroci letali za prvimi zvončki in vijolicami, gruče - ljudi na osušenih cestah, harmonika, ki je igrala za skednjem ne travniku vrišč, ki je prihajal iz gruče deklet, vse to so bili ne samo veseli znaki pomladi, temveč tudi znaki svobodnega slovenskega ozemlja. Pod Nemci - ni pomladi.

Komaj so opalčne dobro odzvonili zvonovi, je zračni prostor naplnilo brenčanje letal, zamolklo in slovesno, kot brenč samo zavezniški bombarderji. V trgu se je dvignil pod nebo vrišč žensk in otrok, psi so razposajeno lajali. Nekje visoko pod srebrnimi meglicami so letale jate srebrnih ptičev, ki so zginjali v daljavi, za seboj pa puščali belo sled, ki se je na modrini neba videla kot tračnica velikih zrakoplovov, po kateri se vozijo nad sovražno Nemčijo.

je pozabljena. V zadnjem času so se povečale motnje pri poslušanju "Svobodne Jugoslavije" in Moskve. Pisanje gesel po zidovih se je zelo pomnožilo prav tako lepijo po zidovih letačke z gesli in političnimi znaki.

(Iz hrvatskega "Naprijeda")

„Batko, kje si, ali melišiš?”

Ko so poljski pani ujeli Ostapa, sina junaka Gogoljevega znamenitega roma na "Tarasa Buljbe", je mladi kozak, ki so ga mučili poljski rablji, z odra na javnem trgu, zapuščen od vsega sveta, zaklical: "Batko, kje si, ali melišiš?" In neznano odkod sredi mnogotisočglave množice je zagrmel kreпки Tarasov glas: "Slišim!"

Na ta poziv je spomnil general Ploščenko, ukrajinski delegat na mitingu vojakov Slovanov v Moskvi, ki se je vršil dne 23. februarja v proslavi šestindvajsetletnice "ustanovitve Rdeče Armade", armade osvoboditve slovanskih narodov izpod nemškofašističnega jarma. "Kakor nekoč Ostap", tako je nadaljeval Ploščenko, "je današnje dni v svojih mukah in trpljenju pod peto fašističnih osvajačev zaklicala vsa Ukrajina veliki Rusiji: "Batko ali melišiš?" - "Slišim", se je odzval na klic izmučene Ukrajine gro mki glas velikega ruskega naroda in znjim vseh narodov Sovjetske Zveze. - Slišali so klic, odzvali so se in začeli izganjati nemške pse z naše svete ukrajinske zemlje."

Ta klic je dejansko privrel iz src ne samo Ukrajincev, temveč tudi - Belorusov, Poljakov, Čehov, Slovakov in nas, Južnih Slovanov.

Na shodu, je povedal katoliški duhovnik Poljskega armadnega zbora v Sovjetski Zvezi major Frančišek Kuks: "Bili so tenutki, ko so se Slovani s strahom ozirali okrog sebe in iskali rešitve. Spoznali so, da je le v bojni enotnosti slovanskih narodov proti Nemcem njihova rešitev. Kot viteški narod so se dvignili vsi Slovani. Zgrabili so za orožje Rusi, Ukrajinci, Belorusi, Poljaki, narodi Češkoslovaške in narodi Jugoslavije."

To se je zgodilo ko se je Nemec vrgel na Sovjetsko Zvezo, državo, - kjer biva največ slovanskih narodov, in so se njeni narodi prvi resno postavili bran in osvajačcu po robu. Poleti 1941 se je ustanovil v Moskvi Vseslovanski odbor in pozval vse slovanske narode v boj z vsemi sredstvi proti nemškemu okupatorju in njegovim pomagačem, ki hočejo zaslužniti in uničiti slovanske narode.

"Vso politiko Nemcev je vedno preveval en cilj, namreč razcepiti Slovane, da bi jih lažje podvrgli in uničili", pravi shod v pozdravu maršalu Stalinu. Pod krinko boja proti boljševizmu so hoteli nahujskati ostale narode proti Rusom, s provokacijami so hoteli napraviti razdor zlasti med Rusi in Poljaki. Ne eno ne drugo se jim ni posrečilo. "Mi vidimo prihodnost naše domovine zgrajeno samo v naslonitvi na Sovjetsko Zvezo", je dejal na shodu poljski delegat, "v bratski zvezi slovanskih narodov, v enotni fronti teh narodov s Sovjetsko Zvezo, naperjeni proti slehernemu sovražniku Nemcu. Rdeča Armada je dokazala in še dokazuje vsemu svetu, kako velika je vojaška moč Sovjetske Zveze. Nam pa poleg tega vlija še prepričanje, da moramo biti v zvezi z njo mirni za usodo slovanskih narodov."

"Tukaj v slovanski Moskvi se uresničuje to, kar so bile sanje naših naordov", je dejal češkoslovaški general Ludvik Svoboda. "Slovanski narodi so si segli drug drugemu v bratske roke, da bi se nikdar več ne ločili. Na bojnem polju, ob Rdeči Armadi se je rodilo slovansko bratstvo v orožju zveza vseh slovanskih armad, ki daje jamstvo za zmago in za nov mir prihodnjim rodovom naših narodov."

Danes se na sovjetsko-nemški fronti ne bore samo ruski, ukrajinski - beloruski vojaki. Borijo se v njihovih vrstah tudi borci češkoslovaških brigad, poljskih divizij, Kosciuszkega in Dombrowskega, borci jugoslovanske vojaške enote prostovoljcev, ki so jih Nemci poslali prisilno mobilizirane proti Rusom in so tam kot zavedni Slovani prestopili na drugo stran. Na omenjenem mitingu so njihovi delegati poudarili, da je rešitev Slovanov le v njihovi bojni enotnosti. V tem duhu so poslali brzojavke Stalinu, ki so mu izrazili hvaležnost za oborožitev in sprejem ob strani Rdeče Armade, ki jo zmagovito vodi; maršalu Titu, ki so mu izrazili svoje navdušenje nad uspehi NOV, rekoč: "Mi kot vojaki in vaši bratje visoko cenimo-

KAKO ŽIVE V ZAGREBU

KAKŠEN JE ZAGREB?

Ali se je spremenil? Niše so vsaj ostale iste kot prej, le ulice so neočiščene in neoprane. Okoli glavnega kolodvora in po periferiji so postavljeni bunkerji. Tramvajski promet je omejen zaradi pomanjkanja premoga in toka. Na ulicah je videti vsakršne vojake, vinjene, pa čisto tudi pijane. Pogosto so racije, ko trojni kordon strznikov ustavlja mimoidoše. To je nevarno srečanje, ker po takem srečanju človek kljub pravilnik legitimacijam zelo lahko odpotuje na delo v Nemčijo.

Izložbe mnogih trgovin so zelo lepo urejene, toda ko vstopite, na morete kupiti ničesar. Zaman se upirate. Pokažejo vam kak odlok ministrstva ali kak listič, da se blago v izložbi na prodaja.

Kako je s prehrano? Dnevno dobite petnajst dkg koruznega kruha. Toli ko so dajali tudi masti na osebo, v zadnjih mesecih. V novembru so dali mleko vsega trikrat na mesec, in to za otročiče. Uvedene so nakaznice tudi na konjsko meso, toda še tega ni. Glavna hrana je krompir, ki se težko dobi. Črnoborzijske cene so: za mast 2.500 kun, jajce 70 do 80, liter mleka 200, sol 1.000 do 2.000, črna moka 200 do 250, govedina 550, svinji na 1.200, sveženj drv 35 do 40.000 kun. Premoga ni, kolikor pa ga je mogoče dobiti po črni borzi, se prodaja tona 6 do 8.000 kun. Reveni lažijo po noči ograje, ali hodijo na gavo in trgajo bičje, ali v maksimiru pobirajo veje. Čevljev ni. Na črni borzi se prodajajo po 15 20.000 kun. Starinarice imajo veliko množino stare obleke in obutve, ki jo prodajajo državni uradniki in zasebni nameščenci, da bi se nabavili hrane in drv.

GOSPODARSTVO ZASTAJA

Industrija nima pogojnih sredstev ne surovin. Mnoga podjetja delajo samo tri dni v tednu. Partizanska blokada Zagreba je uspela. Na trg prihajajo kmetje samo iz najbližnjih vasi. Sredi poletja 1943 so bili trgi prazni. Vagonske pošiljke za državne ustanove in vojsko so prihajale v Zagreb zaradi sabotaže na železnicah večinoma pokvarjene. V domobranstvu je bila kriza prehrane boleča vse poletje in vso jesen zaradi pomanjkanja sveže povrtnine. V takih razmerah cvete črna borza. Toda celo črnoborzijsci se vzdržujejo prodaje, ker računajo z nadaljnim padcem kurza kune. Inflacija je izzvala odtegnitev blaga s trga, nadaljni dvig cen in padeč dnevnega zaslužka. Kolikšno je nezaupanje v kuno, nam najbolje kaže zakonska odredba iz novembra 1943 o zamenjavi poljedelskih proizvodov za določeno blago. Po tej odredbi se zamenja n. pr. 100 kg žita za 5 kg soli, 1 kg masti za 1 kg soli. Nezaupanje v obstoječi režim je okrepila odločba bank, tudi državne hipotekarne banke, da ne dajo posojil na kupljene židovske in srbske premičnine.

TUDI ZAGREBČANI SE BORE

Že od prvih dni ustanovitve NDH so se Zagrebčani upirali ustaški strahovladni. Stre-ljanje, množične aretacije, pošiljanja v taborišča, ječe in na vislice dokazujejo, da bije v prsih Zagrebčanov svobodoljubno srce.

Težak policijski teror je vzrok, da so odkriti množični izrazi nezaupanja Zagrebčanov redki. Vendar pride do odkritih in glasnih protestov ob čakanju na krompir ali kako drugo življenjsko potrebsmino. Pri delitvi nakaznic za čevlje je prišlo celo do pretepa. Preteklega leta sta Zagrebčane močnejše razgibala dva dogodka: kapitulacija Italije in obešenje šesnajstotice. Ko je bila razglašena kapitulacija Italije, so si ljudje drug drugemu čestitali. Ker so židovi polni ustaške propagande, bi bil ostal skoraj neopažen letak o obešenju šesnajstotih, med katerimi je bil tudi sin znanega pravaša in avtorja "Hasan-aginice" mlad profesor Ogrizović, da se obešenje ni vršilo pri mitnici v pubravi. Nerazpoloženje je bilo zelo veliko. Bili so primeri, da so ljudje na mestu protestirali zaradi tega zločina.

Poslušanje "Svobodna Jugoslavije" in zavezniških postaj ljudje skora jda ne skrivajo. Postalo je vsakdanji množični pojav. Postaja "Zrinski"-

Ko je največja jata že uginila v vsemirju, se je pojavila poslednja. Letela je v trikotu kot žerjavi. Taktar sta iza nemške meje pridrvela dva lovca. Ko-t blisk sta drsela čez nebo, dohitela ameriške trdnjave, v drznem dvigu skočila nanje - in pričel se je boj. Ameriški bombniki so leteli li ponosno in brez trepeta naprej. Rafali iz težkih strojnice pa so brizgali na oba lovca, ki sta divjala okoli trdnjave z besnim in hitrim brenčanjem. Eden izmed Messerschmitov se je dvignil zelo visoko in spustil na bombanderje nekaj lažjih bomb. Učinka ni bilo nobenega, le votel pok je stresel ozračje. V tem hipu je skupina bombanderjev zaokrožila in spustila umetno meglo. Lovca sta se malo zmedla. Megle ne nebu so bile kot prikazni. Bombniki so lovca komaj ušli. - Tedaj pa sta se Messerschieda domislila, da je vse, kar počenjata neumno. Obrnila sta se in divje zakadila proti odhajajočim bombnikom. Strelili. Mitraljiranje. Ljudem na zemlji so se stisnili srca. Iz levega bombnikovega motorja se je dvignil črn dim. Bombnik je omahnil, zaokrožil, lovca pa se nista mogla zaokreniti, tako - sta drvela naprej. Mirno je ranjeni bombnik plaval nazaj. Ampak tistile - lovec! Zbral je vse svoje sile, se malo upočasnili, nato pa kranil za odhajajočim bombnikom. Zopet pokanje. Modrina neba se je stresla, le sonce je ščemelo tiho in mirno, kot bi ne bilo pod njim nič novega. Zopet, sreli. - Lovec je omahnil in kot ranjeni ptič trepetaje strmoglavil na tla.

Smrtno ranjen je bombander letel brezglava nazaj. Mislili smo, da - se bo na vsak način nekje zapičil v zemljo. Uboga posadka! - Ne! V tistem hipu se je pojavilana nebu bela pika, nato še ena in spet ena. Deset si jih lahko videl, veter jih je nesel na vse strani. Ljudje so se spraševali, kaj je to. Bilo jim je težko verjeti, da so se letalci iz bombanderja li se zdaj s padali spuščajo ne slovensko zemljo, ki jih čaka in trepetanje. Kajtina obzorja se je spet pojavil sovražni lovec, ki je kot mlad-smrkovec letel čez nebo. Pike so se povečale v bele balončke, kmalu so ljudje utegnili razpoznati letalca, ki ga je veter premetaval sem in tja. - Bil je kot nihalo na uri. Kmalu je izginil za sosednjim gričem.

Iz vseh vasi so letele ženske in otroci s strelci skozi gozd. Albin partizanski komandant, je letalca prvi našel. Amerikanec je v strahu planil in zbežal skozi smreke po snegu. Prepričan je bil, da je Albin Nemec. Padalo, ki se je vleklo za njim, ga je oviralo, ovirale so ga rane, ki jih je dobil v zračni bitki. Prestrašen je omagal. Takrat so bile že ženske pri njem. In tudi Albin. Obraz prestrašenega vojaka se je skrčil. Tedaj so pričele ženske vpiti: "Saj mi smo partizani! Partizani!" Takrat ga je obliil presrečen smehljaj. Pozneje so pravili, da je bil tisti trenutek čudovito lep. Nato so ga v sprevodu nesli v bližnji trg.

Pozneje se je v vili, kjer je ležal John Petit št. 376911-243 T 43 - 43 A. C., napletel naslednji pogovor: "Ali veš kje si?" - Obraz se mu je razjasnil, zasmejal se je: "Pri Titovih partizanih!" Domislil se je in pomenljivo dejal: "Dobro, da nisem padel med belo gardo. Izročili bi me - bili Nemcem, ali pa me ustrelili, kot so že nekaj naših." Dobro je poznal položaj v Sloveniji. "Junaki ste, zelo ste popularni pri nas!" - in je stisnil roko partizanu, ki mu je zlezal za hrbet, da bi se lahko naslonil, - ko mu je zdravnik obvezoval rane. Nato so ga pogostili. Na cesti pa je čakal voz, ki bo letalce odpeljal k ostalim tovarišem, ki so padli v naraščajoče partizanov in se rešili.

Marsikomu ni šla tiste dni iz glave zračna bitka. Ni bilo lahko poza biti železnih ptičev, ki so sredi našega neba, pod soncem in pomladnimi meglicami bili krut boj, ki bil lahko stal življenje desetih pilotov. Pod našim nebom pa leži svobodna zemlja slovenskega ljudstva, ki sprejme v svoje naročje vsakogar, ki se bori proti satanski nemčiji. Zjutraj je John Petit še zajtrkoval v Afriki, popoldne je sredi prebujajoče pomladi na slovenskem gledal v oči dobrim ljudem, ki ga bodo vrnili Afriki, da bo spet sedel v letala in se boril za svobodo in pomlad evropskega ljudstva.

I. Javoršek.

ŽIVELI NAŠI ZAVEZNIKI: ANGLIJA, SOVJETSKA ZVEZA IN AMERIKA!

MATERI PADLEGA PARTIZANA

Takrat, ko je prvič ročice razprl,
takrat si v radosti plašno vztrepetala:
samo da mi ne bi, da ne bi umrl!

Takrat, ko na prsih je tvojih še spal,
takrat si mu nežno v solzah šepetala:
glej, kmalu iz tebe cel fant bo postal.

Postal je tak fant, da bi gore premikal,
nikdar se ni klicu svobode izmikal.
Tako si mu segla poslednjič v roko
in v tebi je tlelo: Da! Vrnil se bo...

Zdaj veterrrraznaša besede njegove
Prisluhni natanko, da čuješ glasove
"lepo je, veš, mama, lepo je živeti,
toda, za kar sem umrl,
bi hotel še enkrat umreti!"

KAJUH

ZA KAJUHOME

K njim, ki so dali svoje življenje naši borbi je februarja odšel tudi pesnik Kajuh. Padel je blizu svojega domačega kraja, v šoštanjski okolici na Štajerskem. Ta huda novica bo posebno zadela vsakogar, ki je spremljal njegov pesniški razvoj. Pred vojno se je pod pesniškim imenom Drago Jeran oglašal v verzi v dijaškem listu "Slovenska mladina", pesnika Kajuha - tudi pesniško ime - pa je rodilo šele naše osvobodilno gibanje. Že v Ljubljani - v partizane je odšel lansko jesen - je napisal šop pesni s partizanskimi motivi, ki so takoj opozorile nanj. Na osvobojenem ozemlju je svoje pesmi zbral, izbral iz njih ciklostirane izdal pod naslovom Pesmi - (konec novembra 1943, izdala tahnika XIV. divizije pod spežnikom na pri-morski strani). Kazale so sicer še, da se pesnik šele oblikuje, a pričale so, da gre za močno lirično naravo ki naglo in zanesljivo podira oblikovne ovire. Kajuha pesem je zgrajena na osebnih doživetjih in čustvih. Njegova pesem je intimna in iskrena za njo čutiš povsod človeka s srcem. In to daje njegovi liriki tisto ceno, ki nas je navdajala z upanjem in prepričanjem, da nam dorašča v Kajuhu zgrajen, morda celo mojstrski pesnik. - Žalostna novica nas navdaja zato z dvojno žalostjo padel je borec, padel je pesnik. Padel je v svetli domovinski vojni, n j e g o v a p e s e m p a b o ž i v e l a.

Mile Klopčič.

KNJIŽICA "PREGLEDA DOGODKOV"

Da dopolni naše spoznanje svetovnih dogodkov in nudi snovi za našo politično vzgojo izdaja uredništvo Pregleda dogodkov brošurice pod gornjim naslovom. Radijske vesti, ki jih dvakrat tedensko prinaša Pregled, morejo biti le kratke zaradi določenega obsega, pa še te se v glavnem bavijo zgolj s poročili z vojaških front. Na notranjih frontah v Evropi pa se dogaja tudi toliko pomembnih in zanimivih dogodkov, da moremo ob njih politično rasti tudi mi ter obenem čutiti utrip Evrope, kako se sklada z našim.

Doslej je te knjižice izšlo šest števil. Prva pod naslovom "Za dvajsetletnico Leninove smrti - nemški beg pred Leningradom", opisuje po vojni poročilih in komentarjih moskovskih listov rusko zmago pred Leningradom. Druga brošura govori o "Katinskih grozodejstvih". Naš tisk je o Katinu poročal na več mestih, toda vsa poročila so se omejevala bolj na pripombe in komentarje, kakor dajala točen popis vse "afere" in njene resnice. Ta-

Knjižica prinaša celotno poročilo posebne ruske komisije za preiskavo in ugotovitev katinskih zločinov. Naslednje tri številke so posvečeni govorski zvezi. Prva podaja gradivo o spremembi sovjetske ustave, glade ljudskih komisarjev za vojno in za zunanje zadeve. Druga govori o "Desetem zasedanju Vrhovnega Sovjeta ZSSR". To je prvič v slovenščini podano podrobnejše poročilo o sejah in razpravljanju novega proračuna za 1944 v obeh sovjetskih zbornicah. Zlasti zanimivo je razpravljanje, kjer se nem pokaže izredna delavnost vseh narodov SZ na vseh področjih udejstvovanja in njih popolna pripravljenost za vse žrtve, kar izvira iz prepričanosti, da jim SZ predstavlja resnično domovino, trden branik njih gmotnega in duhovnega napredka. Peta številka pod naslovom "Sovjetska Zveza in slovanske države" prinaša nekaj uradnih izjav in pogodb ter nekaj moskovskih člankov, ki se nanašajo na odnose SZ do slovanskih držav (n. pr. o federaciji majnih narodov, o Avstriji, o Poljski, pogodba med SZ in ČSR, izjave ob ustanovitvi posebne jugoslovanske vojaške enote v SZ itd.) Iz dokumentov in člankov jasno izstopa zunanje politična zazvojna črta SZ o odnosih med slovanskimi narodi in SZ. Šesta številka prinaša znameniti Churchillov govor z dne 22. febr. o angleški zunanji politiki. Knjižica prinaša njegov govor največ dobesedno, nekaj v posnetku, s posebnimi odstavnimi naslovi v odstavku o Jugoslaviji in partizanih. Dodani so angleški komentarji ob govoru ter posnetek edenovega govora v zunanje politični debati. Ta knjižica more posebno služiti za pobijanje bele in plave propagande, ker podaja uradno angleško sodbo o vrednosti naše osvobodilne borbe in postavlja "zvestobo" do kralja Petra, kamor spada, na zatočno klop radi sodelovanja z okupatorjem.

Za knjižico so pripravljene še številne nove brošure, ki bodo izdane, čim bo prezaposlena naša tehnika to zmogla. Med drugimi je na vrsti n. pr. brošura o Bolgariji, dvoje Stalinovih povelj, zlasti za letošnje obletnice Rdeče Armade, poročila in govori s shoda slovanskih vojakov v Moskvi za obletnico RA, mednarodni dokumenti o preiskavi in kaznovanju fašističnih zločinov in njihovih pomagačev itd.

Knjižica "Pregleda dogodkov" naj služi tako našim odborom in društvom za pouk, za razgovor in za politično propagando (na sejah, polit. sestankih, na debatnih večerih, pri radijskih urah i. pod.) kakor vsakemu posamezniku, ki se hoče količkaj podrobneje pozanimati za politična vprašanja sodobne Evrope. Razen prve, druge in četrte številke so vse brošure tiskane ter obsegajo največ do dvajset strani.

PARTIZANSKA HIMNA

Glavni štab NOV in POS je razpisal nagrado na najboljše besedilo partizanske himne, himne NOV in POS. Himna naj ima tri kitice, vsaka kitica z odpevom. Pesem mora biti primerna za kitično uglasbitev. Vsak avtor lahko pošlje tudi več besedil. Avtor nagrajene himne prejme za nagrado brzo-strelko v trajno last.

Tehnika "NANOS"